

Arcibiskup Cyril Vasil' o sv. Cyrilovi a Metodovi, pútnikoch v Ríme (1. časť)
P:3, 08. 08. 2012 13:21, ZAH

Vatikán 8. augusta (RV) - Slovenská redakcia Vatikánskeho rozhlasu zverejnila vo svojom vysielaní prvú časť rubriky o sv. Cyrilovi a Metodovi. Pripravil ju arcibiskup Cyril Vasil', sekretár Kongregácie pre východné cirkvi. Rubriku prinášame v plnom znení.

Sv. Cyril a Metod, pútnici vo „Večnom meste“ Ríme

1. Na ceste do Ríma

Rím je od stáročí cieľom pútnikov už tradične patrí k programu pútnickej cesty do Ríma návšteva chrámu sv. Petra, ďalších hlavných rímskych bazilík, katakomb, prípadne Kolosea či iných pamätihodností, ktorých je v Ríme nespočetne. Okrem toho, každá z pútnických skupín si vyberá niektoré osobitné miesta podľa záujmov, či osobitného vzťahu, ktoré k nim majú. Tak nemeckí pútnici ochotne navštevujú tzv. cimitero teutonico, teda starý cintorín nemeckých pútnikov, ktorý je blízko chrámu sv. Petra, Poliaci sa stretávajú pri poľskom kostole sv. Stanislava na Via Botteghe Oscure, Chorváti zasa pri chráme sv. Hieronyma. Pre pútnikov zo Slovenska by sa dal možno podobne načrtnúť akýsi cestovný plán prehliadky mesta Ríma zo zorného uhla životných osudov našich vierozvestov sv. Cyrila a Metoda s osobitným zreteľom na miesta, ktoré pripomínajú ich pobyt a činnosť v Ríme. Tohto roku si pripomíname 1150. výročie začiatku misie sv. Cyrila a Metoda medzi našimi predkami. Životné cesty zaviedli našich vierozvestov do rôznych krajín vtedajšej Východo-rímskej ríše i za jej hranice, smerom na východ i na západ. Mladší zo solúnskych bratov, Sv. Cyril po dlhej životnej púti, ktorá ho priviedla zo Solúna do Konštantinopolu a odtiaľ cez krajiny Arabov a Chazarov až do našej vlasti, prišiel roku 867 s bratom Metodom a novými slovanskými učeníkmi do Ríma a práve tu ukončil svoje životné putovanie, alebo lepšie povedané, jeho prechod do večnosti sa udial v Ríme, meste, ktoré býva neraz nazývané "Večným mestom". K tomuto titulu oprávňuje Rím jeho starobylosť, ale najmä skutočnosť, že v ňom sídli nástupca apoštola Petra, ktorému Kristus prisľúbil, že Cirkev, ktorú na ňom postaví bude trvať do konca vekov a nepremôžu ju ani pekelné mocnosti.

Vyberme sa teda na púť do Ríma a po Ríme v spoločnosti solúnskych bratov.

Sv. Konštantín-Cyriľ a Metod počas 40 mesiacov pobytu na Veľkej Morave pripravili miestnych kandidátov na kňazské svätenia. Pravdepodobne začiatkom roku 867 sa vybrali na cestu na juh, aby vyriešili popri vysviackach aj ďalšie cirkevnoprávne otázky spojené s ich účinkovaním na Veľkej Morave - otázku schválenia slovanského liturgického jazyka a ustanovenia vlastnej hierarchie pre mladú slovanskú cirkev. Niektorí historici diskutujú o tom, či cieľom ich cesty bol priamo Rím, alebo skôr Konštantinopol, do ktorého sa chceli dostať loďou z Benátok. Logické uvažovanie nás privádza k uzáveru, že cieľom musel byť Rím, keďže Veľká Morava teritoriálne patrila do jeho kompetencie, respektíve, jedine Rím mohol zabezpečiť Veľkej Morave nezávislosť od franských biskupstiev latinského obradu, ktoré si na jej územie robili nárok. Okrem toho staroslovanské i grécke životopisné pramene to potvrdzujú veľmi jasne.

Pochvalné slovo Cyrilovi a Metodovi, ktoré napísali krátko po Metodovej smrti ich žiaci, hovorí: „A tak beh života dokončievajúc, vydali sa na rímsku cestu, pokloniť sa Apoštolskej stolici a viedli so sebou duchovný plod na vysviacku“. Pochvala blahoslavenému Otcovi nášmu i učiteľovi slovienskemu Cyrilovi Filozofovi spísaná Klimentom zasa pripomína: „I preložiac cirkevný poriadok z gréckeho do slovienskeho jazyka, išiel do Ríma, vedúc na

zavŕšenie vybrané svoje stádo.“ Grécky písaný Život Klimenta už jasne udáva aj teologicko-ekleziálny rozmer ich cesty: „Keďže však vedeli, že Pavel zvestoval apoštolom evanjelium, aj oni sa uberajú do Ríma, aby blaženému pápežovi ukázali dielo preloženého Písma; cesta sa im podarila a neponáhľali sa nadarmo.“ (Ž Klim. 8) Cestou sa solúnski bratia so sprievodom zastavili u panónsko-slovanského kniežaťa Kocel'a, syna bývalého nitrianskeho kniežaťa Pribinu. Podľa Života Konštantína, „Prijal ho (Konštantína) cestou panónsky knieža Kocel' i obľúbil si slovienske knihy veľmi a naučil sa im a dal mu päťdesiat učeníkov, aby sa im tiež naučili.“ (ŽK XV)

Pravdepodobne počas zastávky v Benátkach, kde sa Konštantín preslávil teologickou dišputou, ktorou zdôvodnil oprávnenosť slovanského bohoslužobného jazyka sa o ich činnosti a zámeroch dozvedel aj pápež Mikuláš I a osobne ich pozval do Ríma. Pápežovo pozvanie dostali solúnski bratia v Benátkach, ba možno že ich jeho posolstvo zastihlo až niekde inde v Itálii, už bližšie Ríma. Upozorňujú nás nato slová tzv. Italskej legendy veletrijského biskupa Gaudericha, ktorý ju napísal ešte počas Metodovho života. Podľa nej prišli do Ríma po pápežovom pozvaní post aliquot dies - po niekoľkých dňoch. „Keď sa o tom všetkom dozvedel preslávnny pápež Mikuláš, veľmi sa zaradoval nad tým, čo sa mu o tom povedalo, prikázal, ba aj apoštolským listom ich pozval, aby k nemu prišli. Keď dostali bratia ono posolstvo, veľmi sa zaradovali, vďaka vzdávajúc Bohu, že ich uznali za takých, ktorí si zasluhujú, aby ich apoštolská stolica povolala. Hneď sa teda vybrali na cestu, vzali so sebou aj zopár zo svojich žiakov, o ktorých sa domnievali, že sú hodní prijať kňazskú hodnosť, a tak za niekoľko dní prišli do Ríma.“ (Ital. 8)

Príchod do Ríma

Pápež Mikuláš zaslal svoje pozvanie pravdepodobne krátko pred svojou smrťou (zomrel 13. novembra 867), a pri príchode do Ríma už členov byzantskej misie privítal nový pápež Hadrián II., ktorý bol zvolený 14. decembra 867. Konštantín a Metod niesli so sebou časť pozostatkov rímskeho pápeža a mučeníka Klementa, ktoré Konštantín objavil pri svojej predchádzajúcej misijnej ceste medzi Chazarmi na Kryme. Táto skutočnosť vzbudila osobitný záujem pápeža, rímskeho duchovenstva, ale aj pospolitého ľudu. Prof. Michal Lacko predpokladá, že slovanskí pútnici prichádzali do Ríma zo severu pravdepodobne po starodávnej rímskej ceste Via Flaminia, ktorá na okraji Ríma prechádza cez povestný Milvijský most a pokračuje ku severnej bráne mesta. Pravdepodobne niekde tu ich uvítal pápež, ako o tom hovorí Žitie Konštantínovo: „Keď došiel (Konštantín) do Ríma, vyšiel mu oproti sám apoštolský Hadrián so všetkými mešťanmi, so sviecami, lebo prinášal ostatky sv. Klimenta, mučeníka a pápeža rímskeho. A Boh hneď zázraky preslávnne tu urobil.“ (ŽK XVII)

Talianska legenda navyše ešte pridáva: „Medzitým sa začali v prítomnosti svätých ostatkov z moci všemohúceho Boha diať zázračné uzdravenia, takže ktokoľvek bol postihnutý nejakým neuhom, po vzývaní presvätých ostatkov drahého mučeníka hneď sa uzdravil. Preto sa ta ctihodný pápež, ako aj zhromaždenie všetkého rímskeho ľudu, vzdávajúc Bohu najväčšie vďaka a chvály, radovali a tešili v mene toho, ktorý im po odstupe plynúceho času za ich dni dožičil vo svojom sídle prijať svätého a apoštolského muža a nástupcu samého Petra, kniežaťa apoštolov, a jeho zázrakmi a mocou presláviť nielen celé mesto Rím, ale aj celý svet Rímskej ríše.“ (Ital. 9) Pozostatky sv. Klementa boli dočasne vystavené v Chráme sv. Petra vo Vatikáne a neskôr ich pápež slávnostne preniesol do baziliky ktorá bola sv. Klementovi od najstarších čias zasvätená. Toto prenesenie ostatkov je zachytené na freske z 11. storočia, ktorá sa nachádza v bazilike sv. Klementa.

Arcibiskup Cyril Vasil'